

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 480/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Michaelou Pagáčikovou, Radlinského 47, Dolný Kubín, proti postupu Okresného súdu Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 32Ek/927/2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 10. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva na prejednanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 32Ek/927/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.
2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že na okresnom súde sa viedla exekúcia proti sťažovateľovi ako povinnému pre vymoženie zameškaného výživného vo výške 2 089,92 eur a bežného výživného. Oprávnený, plnoletý syn sťažovateľa, nemá slovenské občianstvo a nemá na Slovenku trvalý pobyt, žije dlhodobo v Kanade.
3. V priebehu exekučného konania sťažovateľ podal návrh na zastavenie exekúcie, ktorý bol zamietnutý uznesením vyššieho súdneho úradníka sp. zn. 32Ek/927/2021 z 27. septembra 2021. Na podklade sťažnosti sťažovateľa okresný súd uznesením sp. zn. 32Ek/927/2021 z 1. februára 2023 (ďalej len „uznesenie o zastavení exekúcie“) rozhodnutie vyššieho súdneho úradníka zmenil tak, že exekúciu v celom rozsahu zastavil podľa § 61k ods. 1 písm. d) Exekučného poriadku.

Dôvodom zastavenia exekúcie bolo to, že Okresný súd Ružomberok rozsudkom č. k. 11Pc/3/2018-518 zo 4. augusta 2022 (právoplatným 28. decembra 2022) zrušil vyživovaciu povinnosť sťažovateľa voči oprávnenému. To malo za následok neúčinnosť exekučného titulu na vymáhané výživné, ktoré oprávnený požadoval za obdobie po zrušení vyživovacej povinnosti.

4. Uznesenie o zastavení exekúcie dosiaľ nenadobudlo právoplatnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľa

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napriek vydaniu uznesenia o zastavení exekúcie táto stále trvá, pretože dosiaľ nebolo predmetné rozhodnutie doručené oprávnenému a nemohlo nadobudnúť právoplatnosť. V dôsledku toho nemôže disponovať so svojím majetkom, pretože mu v súvislosti s prebiehajúcim exekučným konaním boli zablokované finančné prostriedky zo strany súdneho exekútora.

6. Dňa 30. novembra 2023 sťažovateľ podal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý ju vyhodnotil ako nedôvodnú, pretože podľa obsahu spisu boli úkony vykonávané priebežne a účelne, s cieľom naplniť nielen formálnu, ale aj materiálnu požiadavku ochrany ústavnosti.

7. Podľa názoru sťažovateľa dochádza v predmetnom exekučnom konaní k prietahom spôsobeným nečinnosťou okresného súdu, ktorú identifikuje v neschopnosti doručiť rozhodnutie o zastavení exekúcie oprávnenému do Kanady. Tvrdí, že okresný súd počas 16 mesiacov nevykonal žiadne kroky smerujúce k využitiu možnosti náhradného doručovania rozhodnutia o zastavení exekúcie, v dôsledku čoho nebolo možné ukončiť exekučné konanie a umožniť tak sťažovateľovi voľne disponovať so svojím majetkom.

8. Sťažovateľ sa domnieva, že okresný súd zbytočne čaká na návrat potvrdenia o doručení z Kanady, keďže z predchádzajúceho sporu medzi sťažovateľom a jeho synom, ktorý rozhodoval Okresný súd Ružomberok, je zrejmé, že oprávnený si nepreberá písomnosti na adrese, ktorú uviedol súdu. Zároveň je všeobecne známe z činnosti všeobecných súdov, že z Kanady sa nevracajú potvrdenia o doručení zásielky, keďže v tejto krajine nie je zabezpečený návrat tzv. doručienky na Slovensko.

III.

Vyjadrenie okresného súdu

9. Vo vyjadrení sp. zn. Spr 4068/24 z 24. júla 2024, ktoré si ústavný súd vyžiadal pred predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti [§ 56 ods. 6 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], okresný súd zdôraznil, že vo veci je prítomný medzinárodný prvok (oprávnený žijúci v Kanade) a práve táto skutočnosť sťažuje doručovanie písomností oprávnenému. Zároveň uviedol prehľad procesných úkonov súdu vykonaných od vydania uznesenia o zastavení exekúcie (1. februára 2023):

- uznesením z 27. apríla 2023 bol do konania pribratý prekladateľ z jazyka slovenského do jazyka anglického,
- 18. mája 2023 bol súdu doručený úradný preklad,
- 11. júla 2023 bola odoslaná formulárová žiadosť o doručenie písomnosti adresovaná príslušnému doručujúcemu orgánu Ministry of the Attorney General, Ontario Court of Justice, 393 Main Street Haileybury, Ontario P0J 1K0 Canada pre provinciu Ontário [v zmysle Dohovoru o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v cudzine v občianskych a obchodných veciach (Haag 15. novembra 1965, vyhl. č. 85/1982 Zb., pozn.)],
- 31. júla 2023 bola do spisu zaevidovaná doručienka od dožiadaného orgánu v Kanade, z ktorej vyplýva, že doručujúcemu orgánu bola žiadosť spolu s písomnosťou, ktorej doručenie sa žiadalo, doručená 21. júla 2023,
- uznesením z 30. októbra 2023 súd rozhodol o odmene prekladateľa.

10. Okresný súd ďalej uviedol, že vzhľadom na časové obdobie, počas ktorého do spisu nebola doručená žiadna odpoveď zo zahraničia týkajúca sa doručenia písomnosti, bola 25. júna 2024 odoslaná žiadosť o poskytnutie súčinnosti adresovaná Veľvyslanectvu Slovenskej republiky v Kanade, ktorou súd požiadal zastupiteľský úrad v zahraničí o poskytnutie súčinnosti pri doručovaní. Zároveň bolo v rovnaký deň zaslané uznesenie o zastavení exekúcie s prekladom poštou priamo na adresu oprávneného v Kanade.

11. Dňa 9. júla 2024 bola súdu doručená odpoveď Slovenskej pošty, a.s., v ktorej uviedla, že žiadosť o poskytnutie informácie o dodaní doporučenej zásielky bola postúpená Poštovému podniku Kanady. Na základe vyjadrenia Poštového podniku Kanady poštová zásielka s podacím číslom [REDAKOVANÉ] adresovaná pre Ministry of the Attorney General, Main Street Haileybury, POJ1K0 Ontario, Kanada, bola dodaná 21. júla 2023 oprávnenému prijímateľovi v zmysle poštových podmienok krajiny, do ktorej bola zásielka smerovaná.

12. Nadväzne okresný súd skonštatoval, že s ohľadom na neistotu doručenia rozhodnutia oprávnenému na adresu do Kanady, ktorú uviedol v návrhu na vykonanie exekúcie, sa pokúša o doručenie písomností aj ďalšími spôsobmi, ktoré platná právna úprava pripúšťa. V konaní sa teda priebežne vykonávajú úkony súvisiace s doručovaním, avšak toto je vzhľadom na uvedenú adresu v zahraničí zdĺhavé.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom preskúmal, či obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

14. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je námietka porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v exekučnom konaní v dôsledku jeho údajnej nečinnosti v súvislosti s vyznačením doložky o právoplatnosti na uznesení o zastavení exekúcie. Od tohto pochybenia okresného súdu sťažovateľ odvádza

i porušenie svojich majetkových práv, pretože v dôsledku vedenia exekučného konania sú blokované peňažné prostriedky na jeho účte.

15. Vo vzťahu k takto vymedzenému predmetu konania ústavný súd najskôr uvádza, že účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu (napr. IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019, II. ÚS 4/2021).

16. Ústavný súd už vo svojej doterajšej judikatúre uviedol, že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojmom autonómny, a je potrebné ho vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné, ústavnú sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

17. Dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj to, že porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, ktoré z hľadiska jeho druhu a povahy netrvá tak dlho, aby sa dalo uvažovať o zbytočných prietahoch (napr. IV. ÚS 343/04, III. ÚS 59/05, I. ÚS 455/2014, I. ÚS 210/2018, IV. ÚS 120/2018, IV. ÚS 172/2020), resp. ak argumenty v ústavnej sťažnosti sťažovateľa nepreukázali v čase jej podania takú intenzitu porušenia označeného základného práva, aby bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie (m. m. II. ÚS 93/03, II. ÚS 177/04, I. ÚS 192/2015, I. ÚS 190/2019).

18. Tento prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania, toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie z 12. 10. 1992, body 20 – 21). V inom prípade vyhodnotil 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu k jej doplneniu) v rámci civilného konania ako znesiteľné (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

19. Zohľadňujúc už citovanú judikatúru ústavného súdu, judikatúru ESLP, ako aj to, že exekúcia bola v celom rozsahu zastavená, ústavný súd uvádza, že sťažovateľom explicitne namietaný proces doručovania uznesenia o zastavení exekúcie v trvaní 16 mesiacov nie je síce optimálny, avšak vzhľadom na cudzí prvok v konaní, s ktorým sú spojené ďalšie procesné úkony vyžadujúce si nevyhnutný čas (pribratie prekladateľa, preklad do cudzieho jazyka, doručovanie prostredníctvom

dožiadaného orgánu v zahraničí), nateraz neindikuje, že by bolo možné považovať napadnuté konanie za nesúladne s označeným právom sťažovateľa, resp. za také, že by intenzita prípadných prietahov dosahovala úroveň potrebnú pre vyslovenie porušenia ním označeného práva. Z prehľadu procesných úkonov v danej veci je zrejmé, že okresný súd nezostal po vydaní uznesenia o zastavení exekúcie nečinný, tak ako to uvádza sťažovateľ, ale postupoval tak, aby boli zachované aj procesné práva oprávneného vrátane využitia viacerých možností doručovania. Aj v zmysle rozhodovacej praxe a judikatúry ESLP dĺžka súdneho konania v civilných veciach na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (napr. Humen proti Poľsku, rozsudok z 15. 10. 1999, body 58 a 69, Calvelli a Ciglio proti Taliansku, rozsudok zo 17. 1. 2002, body 64, 65 a 66).

20. Keďže postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je poznačený prietahmi v ústavne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy) a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

21. Napokon ústavný súd poznamenáva, že ak by ďalší priebeh napadnutého konania signalizoval vznik prietahov, toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde a nebráni sťažovateľovi, aby po splnení všetkých zákonných podmienok predložil ústavnému súdu novú ústavnú sťažnosť.

22. Sťažovateľ ďalej avizoval spojitosť medzi (ne)doručením uznesenia o zastavení exekúcie s údajným blokovaním jeho finančných prostriedkov zo strany súdneho exekútora v dôsledku nemožnosti vyznačenia doložky o právoplatnosti, čím malo dôjsť k zásahu do jeho majetkových práv. V tejto súvislosti však ústavnému súdu nepredložil žiaden dôkaz (exekučný príkaz v kontexte návrhu na zastavenie exekúcie s odkladným účinkom) a neuviedol ani to, či bol v tomto smere iniciatívny a vyčerpал všetky dostupné prostriedky, ktoré sú v zmysle účinnej právnej úpravy (Exekučný poriadok) k dispozícii. Situáciu, v ktorej sa ocitol sťažovateľ, síce právna úprava explicitne neupravuje, avšak s prihliadnutím na obsah jej ustanovení možno konštatovať, že nie je natoľko rigidná, aby neumožňovala reagovať na rôzne okolnosti, ktoré sa vyskytnú v priebehu exekúcie. Takto umožňuje napríklad súdnemu exekútori vydať príkaz na odblokovanie účtu povinného aj z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 96 ods. 4 Exekučného poriadku). V takom prípade musí exekútor v príkaze na odblokovanie účtu uviesť dôvod, pre ktorý došlo k odblokovaniu účtu. Príkaz na odblokovanie účtu sa doručí banke a banka účet odblokuje hneď po doručení príkazu na odblokovanie účtu.

23. V tomto smere ústavný súd už štandardne zdôrazňuje zmysel a účel princípu subsidiarity, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2

zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), podľa ktorého ústavná sťažnosť je neprípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

24. Za už popísaných okolností preto možno považovať ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti namietaných majetkových práv za predčasne podanú, a preto ju ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

25. Pretože ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu